HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ואימת רבן עליהן. אין פושטין יד לשוס דבר ואפי׳ בחול אלא על פי רבן: **פרלה.** גברה כמו ופרלת ימה וקדמה (בראשית כח): **שלא שנינו לא יאכל טהור עם הטמאה.** מפני הערוה לפי שלא הולרכו לכך שכולן אוכלין חוליהן בטהרה היו ולא היו אוכלין עם נשותיהן טמאות: **אטו זב פרוש נאו דבריס טמאין קאכיל.** והלא כל מגעו טמא: **מעשרין הן.** ולא גזרי׳ גזירה לגזירה: **שאינן עם בעלה.** במטה כגון שהוא טמא דליכא למיחש משום טהרה או בזמן הזה שאין בו טהרה מי חייש׳ להרגל עבירה או דילמא כיון דאיכא היכרא מדכר דכירי: **על השולחן.** שאוכל עליו מותר להניח בשר העוף אלא הגבינה דקסבר בית שמאי בשר עוף בחלב נאו דאורייתא ולא גזרי׳ העלאה אטו אכילה: **ואינו נאכל.** עמו: **וכ״ה אומרים בו.** ש״מ דאסור: **דליכא דיעות.** שני בני אדם שיזכירו זה לזה. וה״ה נמי דמלי לשנויי דליכא שינוי להיכרא ומיהו דעדיפא נקט דאפי׳ דיעות ליכא: **שאין מכירין.** דלא אתי חד למשקל מדשבריה ומיכל: **אבל מכירין.** אסור. ואשה ובעלה [נמי] מכירין זה את זה וש״מ דאסור: **שינוי ליכא.** שאוכלין בדרך אכילה: **איכא שינוי.** שאין דרך ליתן אלא בקירוב בשר כדכתיב שאכה כסותה ועונתה[ט] ואמר מר שאר זה קירוב בשר שאם אמר אי איפשי אלא היא בבגדו והוא בבגדו יוציא ויתן כתובה במס׳ כתובות (פ״ד דף מח.): **אל ההריס נא אכל.** בפרק אלו הן הנשרפין בסנהדרין (דף פח.) מפרש ליה שלא נתפרנס בזכות אבות שלא הולרך לכך לפי שהוא לדיק: **מה אשה רעהו בו׳.** דאסור לן יחוד מן התורה בקדושין (פ״ד דף פ:) מאחיך בן אמך[י]: **ופליגא.** דרב יוסף דפשט מדרשה דהאי קרא לאיסור אדרבי פדת: **גילוי עריות.** תשמיש ממש ושאר קורבה ואפי׳ קירוב בשר מדרבנן היא בבגדה אפי׳ מדרבנן ליכא למגזר: ושימש

מיתיבי התינוקות של בית רבן מסדרין פרשיותיהן בו׳. אומר הר״ם לפי׳ הקונטרס שפי׳ במתני׳ החזן רואה היכן התינוקות קורין נאור הנר הא דלא פריך דא״ר ממתני׳[א] משום דאיכא למימר דקורין באיסור ואין מוחין בידם אבל הכא דקתני מסדרין משמע שמותרין לעשות כן:

רבא אמר רוב עם הארץ מעשרין הן. וא״ת האמרי׳ בפרק בתרא דסוטה (דף מח.) שיזמנן כהן גדול גזר על הדמאי לפי שאלא בכל גבול ישראל וראה שלא היו מפרישין אלא תרומה גדולה בלבד וי״ל דה״ק שלא היו מפרישין כולם אלא תרומה גדולה אבל רובן היו מעשרים והא דאמר הכא טפי למיעוט מבמקום אחר משום דהויא מיעוט דשכיח טובא והיו הרבה נכשלים ומה שקשה לאנשי אלאנשי ודרבא אדרבא מפורש בפ״ב דכתובות (דף כה. ופס) גבי חיישינן לגומלים: **מה אשת רעהו הוא בבגדו והיא בבגדה אסור.** והתם סברא הוא לאסור לפי שיצרו תוקפו ומתגבר עליו ביותר ורש״י פי׳ אפי׳ ביחוד נמי אסור מדאורייתא ואין נראה דמשמע דרולה לאסור יחוד בנדה תימה דיחוד דאסור מן התורה לא יליפי׳ מאשת איש ושרי בנדה כדכתיב סוגה בשושנים (סנהד׳ פ״ד נ:). והוא בבגדו והיא בבגדה דלא הוי אפי׳ באשת איש אלא מדרבנן אסור בנדה מהיקשא טפי הוה לן למיסר יחוד מהיקשא ולמיסרי הוא בבגדו והיא בבגדה בלא יחוד כגון שפתח פתוח לרה״ר מסוגה בשושנים[ט]: **ופליגא דר׳ פדת דא״ר פדת לא אסרה תורה אלא בו׳.** תימה מנא ליה דפליגי דילמא[ב] מדרבנן אסור אפי׳ הוא בבגדו ורש״י דפירש כאן כיון דמדאורייתא לא אסור אלא תשמיש ממש מדרבנן לא אסור אלא קירוב בשר[ג] לא נהירא דמסתמא לא פליגי אמתני׳ דלא יאכל הזב עם הזבה ועוד וכי לית ליה דאשת רעהו הוא בבגדו והיא בבגדה אסור ומפרש ר״ת[ד] דפליגא דר׳ פדת דכיון דלא אסרה תורה אלא קרובה של גילוי עריות בלבד א״כ אין לנו לאסור ולגזור אלא כעין שאסר הכתוב דהיינו דיעות בלא שינוי כגון לא יאכל הזב עם הזבה אבל הוא בבגדו והיא בבגדה דאיכא דיעות ושינוי לא יסבור ר׳ פדת דאפי׳ באשת איש הוא בבגדו והיא בבגדה שרי ור״י פי׳ ופליגא דר׳ פדת כיון דאית ליה דלא שייך לשון קרובה אלא בגילוי עריות ממש וא״כ ואל אשה נדה לא יקרב היינו תשמיש ממש שוב אין ללמוד בהיקש מאשת איש לאסור הוא בבגדו כו׳ לאפוקי לשון קרובה ממשמעותו ודוחק הוא דהא אשת רעהו לא טמא משמע

את זה נינהו התם דיעות איכא שינוי ליכא הכא איכא דיעות ואיכא שינוי ת״ש לא יאכל הזב עם הזבה משום הרגל עבירה ה״נ דיעות איכא שינוי ליכא ת״ש [1]אל ההרים לא אכל ועיניו לא נשא אל גלולי בית ישראל ואת אשת רעהו לא טמא ואל אשה נדה לא יקרב מקיש אשה נדה לאשת רעהו מה אשת רעהו הוא בבגדו והיא בבגדה אסור [ד]אף אשתו נדה הוא בבגדו והיא בבגדה אסור ש״מ [ו]ופליגא דר׳ פדת דאמר ר׳ פדת לא אסרה תורה אלא קורבה של גלוי עריות בלבד שנאמר [2]איש איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו לגלות ערוה [ז]עולא כי הוי אתי מבי רב הוה מנשק להו לאחוותיה אבי חדייהו ואמרי לה אבי ידייהו ופליגא דידיה אדידיה דאמר עולא [ה]אפי׳ שום קורבה אסור [ח]משום לך לך אמרי נזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב: תני דבי אליהו [ט]מעשה בתלמיד א׳ [י]ששנה הרבה וקרא הרבה ושימש תלמידי חכמים הרבה ומת בחצי ימיו והיתה אשתו נוטלת תפיליו ומחזרתם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ואמרה להם כתיב בתורה [3]כי הוא חייך ואורך ימיך בעלי ששנה הרבה וקרא הרבה ושימש

תשמיש ממש ואפילו הכי אסרי׳ הוא בבגדו והיא בבגדה: **ופליגא** דידיה אדידיה. והוא היה יודע בעצמו שלא יבא לידי הרהור שלדיק גמור היה כדאמרינן בפרק ב׳ דכתובות (דף יז.) [מ]דרב אדא בר אהבה מרכיב לה אתפיה ומרקד א״ל רבנן אנן מהו למעבד הכי א״ל אי דמיא לכון כי כשורא לחיי ואי לא לא הספר לא חש לפרש ולהאריך כאן למה היה עושה:

בימי

מסורת הש״ס

ח) מוספתא פ״ח, ט) שם, ג) לקמן כג. כתובות כד. גיטין סא. [כילה לה: מנחות לא.], ד) חולין קד: עדיו׳ פ״ה מ״ב, ה) [חולין קז:], ו) ע״ז יח., ז) [סנהדרין מ: ד״מ לב. ע״ז יח. נח: עט. יבמות מו.], ח) [אדר״נ פ״כ], ט) [באדר״נ פ״ב אי׳ שקרא הרבה ושנה הרבה וכו׳ וכ״א בהרי״ף וכהרא״ש], י) [שמות כאן], כ) [בדברים יג], ל) [עי׳ ביאור יותר בתוס׳ סנהד׳ לז. ד״ה המוהכן], מ) [בכתובות שם אי׳ רב אחא],

תורה אור השלם

1 אֶל הֶהָרִים לֹא אָכַל
וְעֵינָיו לֹא נָשָׂא אֶל גִּלּוּלֵי
בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאֶת אֵשֶׁת
רֵעֵהוּ לֹא טִמֵּא וְאֶל אִשָּׁה
נִדָּה לֹא יִקְרָב:
יחזקאל יח ו
2 אִישׁ אִישׁ אֶל כָּל שְׁאֵר
בְּשָׂרוֹ לֹא תִקְרְבוּ לְגַלּוֹת
עֶרְוָתָה אֲנִי יְיָ: ויקרא יח ו
3 לְאַהֲבָה אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ
לִשְׁמֹעַ בְּקֹלוֹ וּלְדָבְקָה בּוֹ כִּי
הוּא חַיֶּיךָ וְאֹרֶךְ יָמֶיךָ
לָשֶׁבֶת עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר
נִשְׁבַּע יְיָ לַאֲבֹתֶיךָ לְאַבְרָהָם
לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לָתֵת
לָהֶם: דברים ל כ

מוסף רש״י

שני אכסניים. אין לחוש שיאכל זה משל חבירו (חולין קז:). **חדייהו.** חזה, **אבי ידייהו.** מזרועותיהן, דלכן נני אלה כשיוצאין מבית הכנסת מיד הוא נוטק לאביו ולאמו ולגדול ממנו באלכוסה או בכפה ידו משום כבוד (ע״ז יז).

רבינו חננאל

כיוצא בו לא יאכל הזב עם הזבה. בוא וראה עד היכן פרצה [טהרה] בישראל [שלא שנינו לא יאכל טהור עם הטמאה אלא לא יאכל הזב עם הזבה]. כיוצא בו לא יאכל זב פרוש עם זב עם הארץ שמא יהי רגיל אצלו ויאכילנו בימי טהרתו דברים טמאים, אבל לדברים שאינם מתוקנים לא חיישינן דאמר רבא רוב עמי הארץ מעשרין הן. **איבעיא להו נידה מהו שתישן עם בעלה היא בבגדה והוא בבגדו.** רבי יוסף למפשטא מהא דתנן בשחיטת חולין פרק כל הבשר, התעוף עולה עם הגבינה על השולחן ואינו נאכל כו׳, ונדחה זו. ופשטנא מהא דכתיב ואת אשת רעהו לא טמא ואל אשה נדה לא יקרב, מקיש אשתו נדה לאשת רעהו, מה אשת רעהו הוא בבגדו והיא בבגדה אסור אף אשתו נדה כיוצא בהן, ואף על גב דפליגא דר׳ פדת, ומיהא עובדא נמי דההוא דקרא ושנה

עין משפט נר מצוה

ק א ב מיי׳ שם הלכה טו טור שו״ע שם סעיף ו:
קא ג מיי׳ פי״ח מהלכות איסורי ביאה הלכה יח ופי״ו מהלכות טומאת אוכלין הלכה יא סמג לאוין קיא טוש״ע יו״ד סימן קלה סעיף ג:
קב ד מיי׳ פי״ח מהלכות א״ב שם טוש״ע שם סעיף ו:
קג ה מיי׳ פכ״ח מהל׳ איסורי ביאה הלכה ו סמג לאוין קכו טוש״ע אה״ע סימן כא סעיף ז:

מוסף תוספות

א. מרישא לסיפא רואה היכן התינוקות קורין אבל הוא לא יקרא, י״ל. תוס׳ הרא״ש. ב. לעולם [אמר ר׳ פדת] שמן התורה אינו אסור אלא קריבה של גלוי עריות אבל. תוס׳ ע״ז יח. ג. [ו]א״כ הוא בבגדו והיא בבגדה אפי׳ מדרבנן ליכא למיגזר. תוס׳ הרא״ש. דכון ליכא לפרושי קרא דיחזקאל הוא בבגדו והיא בבגדה בעריות, ורבנן הוא דאסרו קירוב בשר, ואסרו ג״כ הוא בבגדו והיא בבגדה בעריות, ודילמא באשתו נדה קירוב בשר גזרו אבל לא כשהוא בבגדו והיא בבגדה. מיטב״א. ד. דה״ק. תוס׳ הרא״ש.

רב נסים גאון

מיתיבי רבן שמעון בן גמליאל אומר תינוקות מסדיריין פרשיותיהן לאור הנר. זאת התיובתא פירקו עליה ב׳ פירוקין בתלמודנו, ובתלמוד ארץ ישראל פירקו פרוק אחד חביב רציתי לכתבו בכאן, וכך אמרו איליין בעו דיטפי בוצינא ואיליין לא בעי דיטפי בוצינא. ופי׳ דבריהם כי התינוקות יתרחקו מן הקריאה ויאהבו שיכבה הנר ואנו בטוחים בהן כי הם לא יטו את הנר ולפיכך הותר להם לקרות לאור הנר דליכא למיחש שמא יטו, אבל החזן לא יקרא דחיישינן שמא יטה לפי שלא יראה שיכבה הנר לפיכך [אין] מבטלין התינוקות מן הקריאה.

בוא וראה עד היכן פרצה טהרה בישראל. פירשו בגמ׳ דבני מערבא כי וו המלה למדנוה ממה שאמר הכתוב [בראשית ל] כי מעט אשר היה לך לפני ויפרץ לרוב, כלומר מרוב שמשמרין ישראל הטהרות ורוב שמזדהרין מליגע ומליקרב לדבר שגורם לטומאה.